

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

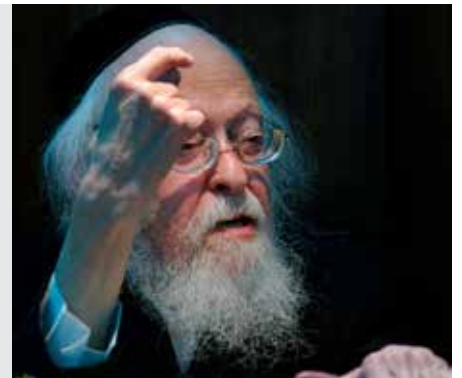
יום רביעי כ"ח תמוז תשפ"ב | דף היומי בבלי: כתובות כא | דף הכולל: כתובות סג.
דף היומי בהלכה: מתחילת סימן ל"ו עד אמצע סעיף ג' "והסופרים נהגו".
מוסר: שמירת הלשון - פרק ט' 'הנה בפרקים' עד פרק ט' 'וכל הדיבורים'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: שער יחוד המעשה פרק ה' 'וכאשר יתייבש ממך בענין הזה' עד 'על כן היזהר שלא תטעה'

להצטרפות לקבלת הפותח בכל יום במייל: dirshu@dirshu.co.il

מה היתה השאלה החזקה ביותר שנשאל מרן הגרי"ש זצ"ל בשיעורו היומי | "בכלא הוא יכול לגדול גם יוסף הצדיק" | רבי גרשון החל לרקוד: "ברוך ה', נשברה לי היד בגלל הטלית!" | 2453

יומא דהילולא

**"אני עצמי ממש הסמקתי, התביישתי עבור אותו
אדם שנעמד ככה מול גדול הדור שעניי הכל נשואות
אליו, ואומר לו 'לא הבנתי... שהרב יסביר עוד פעם'"**

ראש ישיבת נדבורנה לצעירים הגאון רבי מתתיהו גרוסמן שליט"א, מספר על השיעור החשוב שלמד ממרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל

אליעזר (לייזר) רוט

על שיעור מאוד מאוד מיוחד שלמדתי ממרן זצ"ל, וזה לא שיעור בגמרא, אלא שיעור ב'איך מלמדים גמרא לתלמידים'.
"משתתפי השיעור היו אנשים מכל גווני הקשת. לא היו שם משתתפים רבים, ישבו כ-30 או 35 אנשים בסך הכל. זה לא שיעור קטן אבל גם לא שיעור מאוד גדול.
"חלק מהמשתתפים היו לומדים קודם לכן את הגמרא הדק היטב, וכשמרן הגרי"ש היה מוסר את השיעור הם היו 'מתנפלים' עליו עם שאלות כבדות משקל, שאלות שנוגעות לשורשי הסוגיא לכאורה.
"בחלק גדול מהמקרים מרן זצ"ל לא היה מתייחס לשאלות הללו. לפעמים הוא היה מתעלם, לפעמים היה מניד ידו לאות כי זאת לא שאלה בכלל, ולפעמים פשוט היה מחייך למשמע השאלה, וקורא שוב את הרש"י, כאומר: איני יודע מה אתה רוצה, זה לא מה שרש"י אומר, תקרא שוב את רש"י וכל הבעיות ייעלמו כלא היו...
"ככל שנעשה מבוגר יותר, כך היה מתייחס פחות ופחות

את הסיפור הבא שמענו מפיו של הגאון רבי מתתיהו גרוסמן שליט"א, ראש ישיבת נדבורנה לצעירים. וכך סיפר לנו ראש הישיבה:
"במשך שנים היה לי מנהג טוב שנהגתי בעצמי: בכל פעם שהייתי עובר בשעות אחר הצהריים באזור של שכונת מאה שערים, הייתי שם פעמי לעבר בית מדרשו של מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל, פותח שם ספר ולומד עד שהחל שיעורו של מרן. לפעמים חיכיתי שעה, לפעמיים שעתיים וגם יותר, ובלבד שאזכה לשמוע שיעור מפי גדול הדור.
"היה זה מחזה מפעים, לא פעם הבאתי גם את הילדים שלי, שישבו ויראו, שתיחקק בראשם דמותו וצורתו המופלאה של הרב אלישיב, בשעה שהיה מוסר שיעור בגמרא.
"אפשר לספר רבות על הרב אלישיב והשיעורים המפורסמים שלו. יש הרבה מאוד תובנות שלמדתי מאותם שיעורים, מצורת ההנהגה שלו, והיחס שלו לעניינים שונים, אבל אני רוצה לספר

ההתקפות האדירות שהביאו עליו מכל עבר, הוא חזר וקרא שוב את דברי רש"י, מול הטענות והניסיונות להתנצח איתו, הוא הניד ידו בביטול - אבל כשיהודי אמר לו 'אני לא מבין, האם אפשר להסביר לי עוד פעם', הוא לא חשב פעמיים. הוא פשוט דפדף אחורה והסביר עוד פעם!!!

זה בעצם נתן לי להבין יסוד מאוד מאוד חשוב בהרבצת תורה. כשתלמיד אומר לך 'לא הבנתי', זאת השאלה הכי חזקה! זאת השאלה הכי טובה! זאת השאלה הכי מבריקה!

"אם אתה הופך לחסר סבלנות, ומסביר לו במהירות וברוגז את מה שהוא לא הבין בפעם הראשונה כשהסברת עם כל הלב, נראה לך שיש סיכוי שהפעם הוא כן יבין?"

"לא הקפדן מלמד! מי שרוצה ללמד לאחרים צריך שתהיה לו סבלנות. לא חייבים לענות על כל שאלה, לא חייבים להתווכח עם כל טענה, לא חייבים להתלהב מכל סברה שתלמיד אומר, אבל כן חייבים להסביר שוב ושוב ושוב למי שלא הבין, כי אם אתה לא מסביר למי שלא הבין, אי אפשר לקרוא לך מרביץ תורה.

"אפילו פוסק הדור, בשיא תפארתו, בזקנותו המופלגת, כשכל העולם כולו חל מפניו, כשכל פוסקי ההלכה ברחבי העולם שיחרו לפתחו לשמוע את מוצא פיו, ולפעמים היו צריכים להמתין ימים ושבועות עד שיהיה לו זמן אליהם - כשאחד התלמידים לא הבין משהו, הוא הסביר לו בסבלנות, ברוגע, במאור פנים, לאט לאט, בשפה ברורה ובנעימה, עד שהתלמיד הבין את הדברים.

"יש כאן מוסר השכל מאוד חזק, ואני חושב שכל מלמד, מגיד שיעור, ראש ישיבה, כל מרביץ תורה צריך לדעת ולהפנים את זה."

לשאלות. הוא היה צריך להתאמץ כדי לדבר, וגם כך מסירת השיעור לקחה ממנו כוחות אדירים כך שלא היה לו כח להתעסק גם בוויכוחים עם השואלים.

"באחת הפעמים, היה זה כשמרן זצ"ל כבר היה בן 98 כמדומני, הוא מסר שיעור במסכת פסחים, ותוך כדי השיעור פתח שולחן ערוך 'אורח חיים', והקריא קטע מאוד מעניין ומאוד ארוך מתוך ה'אבן העוזר'. זה היה חריג יחסית, בוודאי לאותן שנים. מרן זצ"ל הקריא והסביר באריכות במשך קרוב לעשר דקות, והסביר את המחלוקת במקום בין ה'אבן העוזר' והגרעק"א.

"והנה קם אחד מהמשתתפים בשיעור, דופק על הסטנדר כדי להסב את תשומת לבו של מרן ואומר: 'אני מבקש אם הרב יכול להסביר שוב את כל הקטע הזה ב'אבן העוזר', לא הבנתי מה שהוא אומר..."

"אני עצמי ממש הסמקתי מבושה, התביישתי עבור אותו אדם שנעמד ככה מול גדול הדור, הרב שעניי הדור כולו נשואות אליו, ואומר לו 'לא הבנתי...' שהרב יסביר עוד פעם'. מה זה?! זה היה נראה לי כחוצפה, ובוודאי לא כמעשה שמביא כבוד לבעליו.

"אבל אז למדתי את השיעור הכי חשוב שלמדתי מכל השיעורים שבהם השתתפתי. מרן זצ"ל דפדף בחזרה לתחילת הקטע, והתחיל לקרוא מההתחלה, לאט, בסבלנות, מתאמץ להגביה את קולו שישמעו אותו היטב, ומסביר כל מילה כמו שמסבירים לילד קטן, כדי שהפעם ההסבר יהיה ברור ושהשואל יצא מכאן כשהוא מבין היטב את דברי 'אבן העוזר'.

"מול השאלות הקשות שהכינו טובי הלומדים, הוא חיך. מול

יומא דהילולא

"בכלא הוא יכול לגדול גם יוסף הצדיק" - ה'סברא' של הגרי"ש אלישיב זצ"ל שהפכה למציאות

הגר"י זילברשטיין שליט"א מספר על הכרעה מיוחדת של חמיו פוסק הדור זצוק"ל

שם אכן יהיה לו אוכל כשר, אבל כאשר ייצא מהכלא הוא יהיה גנב גדול... כי שם תהיה לו 'אוניברסיטה של גנבים' שילמדו אותו מה שלא ידע עד היום ויוסיפו לו חכמה על חכמתו.

"הבטחתי לשליח של השופט שעוד כמה שעות בודדות הוא יקבל תשובה. עליתי לקו 400 ועליתי לירושלים, שאלתי את מרן, והוא השיב:

"להכניסו לקיבוץ החופשי זה ספייה בידיים של לאוויים באכילת נבלות וטרפות ושאר איסורים, משא"כ בכלא, מבחינה זו אין ספייה. ואם חלילה ילמד אורחות גניבה, זו כבר בעיה שלו ומצידו, לא שאני עושה את זה בקום ועשה, וכי הוא מצידו יכול לגדול שם בכלא יוסף הצדיק'..."

בשיחה מיוחדת על חמיו הגדול מרן הגרי"ש אלישיב זצוק"ל, גולל הגר"י זילברשטיין שליט"א את המעשה הבא:

"ישבתי בביתי, והגיע שליח מבית המשפט. מדובר היה בילד מבית דתי שגנב כמה וכמה פעמים, תפסו אותו, והאיש הציג בשליחות השופט את הפרטים ואת השאלה: רציתי להכניס אותו לקיבוץ דתי, אך אין מי שמעוניין להכניס אותו, רק בקיבוץ של 'השומר הצעיר' ליד באר שבע. בקיבוץ ההוא, 'בין אדם למקום' לא יהיה לו כלום. אבל הם לכאורה יוכלו לעשות ממנו בן אדם, ילמדו אותו חשבון וכתביה כדי שיכנס למסלול של ילד רגיל שלא עסוק בגניבות ומרמה, וכאשר חלילה רק ינסה לגנוב שם משהו, יטפלו בו עד הסוף.

"מאיך יש דרך נוספת, להכניס אותו לכלא לנוער ב'בית ליד',

לי לבוא לבקר את הילד מפעם לפעם. כך עשינו. העמדנו את האברכים הטובים ביותר, והם גם סיפרו לו ועודדו אותו שהרב אלישיב אמר שהוא יכול לצמוח יוסף הצדיק. נסעתי אז לכלא עם טובי האברכים, וברוך ד' הוא אכן למד תורה בכלא ובסוף התחתן, וכיום הוא יהודי יקר שומר תו"מ וגם בנה בית לתפארת.

"נכון, מרן אמר את פסקו להשליך אותו לכלא (וכך עשו), אבל 'יחבוש, וירפאנו...' לדאוג לו שיזכה להיות יוסף הצדיק".

(א' חפץ, יתד נאמן מסעי תשע"ד)

"הייתי קצת המום מהפסק, ואז הרב אלישיב הבהיר: 'עד עתה אמרתי את התשובה מהמבט ההלכתי, אבל אומר לך גם הסבר פשוטני עם הוספה וסברה על פי דרך הפשט: אם יכנס לקיבוץ, שם במשך הזמן יחשוב לעצמו כי הוא אדם חשוב, יהיה לו סיפוק מעצמו ועוד יכול להיות חבר כנסת... אבל בכלא הוא יידע כי הוא שפל, ואז יש לו עדיין סיכוי לעשות תשובה ולהתקרב להקב"ה'. "מרן לא הניח אותנו סתם כך, אלא התעניין כמה זמן זו נסיעה מבני ברק ל'בית ליד'. השבנו: כחצי שעה ברכב. מרן הציע

יהלומים מגדולי ישראל

נכנס אותו מקורב אל מרן הגר"ח קניבסקי זצ"ל ושאל - "מדוע מורה מרן לאברך לעשות דבר שכל כך קשה לו?" אז אז גילה מרן טפח מדרכי הוראותיו ותשובותיו למבקשי עצתו, וכך אמר...

"לפעמים נדרשת מסירות נפש"

ניגש האברך לאחד ממקורביו של מרן ושח לו את חששו והתלבטותו. אותו מקורב נכנס אל מרן זצ"ל ושאל מדוע מורה מרן לאברך דבר שכה קשה לו?

אז גילה מרן את דרכו בתשובותיו לרבים, וכך אמר:

"לפעמים נדרשת מהאדם מסירות נפש בכדי לבטל גזירות קשות, ובזמננו, הדבר הקרוב ביותר ל'מסירות נפש', זה לעשות מעשה של מצווה או כל מעשה לשם שמים, שקשה לו לאדם מאוד. לכן, אמר מרן, "אמרתי לאותו אחד שיחליף את המעיל - דווקא בגלל שכל כך קשה לו, ואדרבה, הזכות של מעלת הצניעות תעמוד לו לזכות וה' ישלח לאשתו רפואה שלמה!

(מתוך חוברת 'לחזות בנועם ה' שע"י ארגון ארחות ישר)

כידוע, נהג מרן הגר"ח קניבסקי זצ"ל לייעץ לזקוקים לישועה לקבל על עצמם דברים שונים. וזכינו שפעם אחת חשף מרן זצ"ל טפח מדרכי הוראותיו.

היה זה אברך שהגיע לבית מרן זצ"ל לקבל את ברכתו לרפוש עבור זוגתו.

לאחר שבירכה מרן זצ"ל, הוסיף ואמר לאותו האברך ששאל במה להתחזק: "תעבור ללבוש מעיל עליון ארוך, ולא חליפה קצרה". יצא האברך מבית מרן נבוך. לא די שאינו רגיל במעיל ארוך, אלא אף מכיון שהינו בן עדות המזרח, כלל לא מצוי דבר כזה בחוג אליו הוא משתייך, והדבר כרוך עבורו בבושה רבה, אך מאידך מרן זצ"ל הורה לו כן ובירכו בזכות זה ברפוש לאשתו.

יהלומים מגדולי ישראל

הרב הכניס את הצ'ק לכיסו, ואמר: "אם בנך ימשיך בישיבה לפחות עד לאחר פורים, אני קורע את הצ'ק. אך אם יעזוב את הישיבה קודם לכן, הצ'ק יופקד..."

כך הציל הגאון רבי שמחה הכהן קוק זצ"ל את עתידו הרוחני של תלמידו

משהגיע לשנתו האחרונה בישיבה פנה רבי שמחה זצ"ל להוריו וביקש שיסדרו את התשלום בהקדם, אך משלא היה להם כיצד לשלם ענו שאין באפשרותם לתת תשלום.

"צ'ק יש לכם?" שאל הרב.

"כן, אבל אין לו כיסוי", השיב אב התלמיד.

"אז תרשום את הצ'ק לשנה קדימה".

מעשה נפלא סיפר אחד מתלמידי הישיבה לצעירים 'מרום ציון' בה לימד הגאון רבי שמחה הכהן קוק זצ"ל לפני כשישים שנה.

אותו תלמיד, שהיום הינו תלמיד חכם גדול, סיפר, שכשהתחיל את לימודיו בישיבה לא היה להוריו אמצעי תשלום כלל, ומשכך הנהלת הישיבה לא דרשה תשלום.

בלימוד בתחילת הדרך ביקש לעזוב את הישיבה לפני חג הפורים. ואז אמר לו אביו: "אם תחזור, הצ'ק יפקד, ואין לי מניין לשלמו. תישאר בישיבה לפחות עד לאחר פורים".

הבחור נשאר, וב"ה קשייו חלפו והוא המשיך ללמוד בישיבה וצמח והתעלה, וכאמור, היום מדובר בתלמיד חכם גדול.

(מתוך מאמר לזכרו ב'קובץ גיליונות')

שמע האב וכך עשה, רשם צ'ק עם תאריך פירעון לעוד שנה. הכניס הרב את הצ'ק לכיסו, ואמר כך: "אם בנך ימשיך לישיבת 'כפר חסידים', ויהיה בישיבה לפחות עד לאחר פורים, אני קורע את הצ'ק. אך אם בנך יעזוב את הישיבה לפני פורים, הצ'ק יופקד".

מובן הדבר שהבחור הלך לישיבה, אך מכיון שהיו לו קשיים

הסיפור היומי

זקן הצריף ימ"ש תפס את רבי גרשון ושבר לו את היד... ורבי גרשון החל לרקוד וקרא: "ברוך ה', נשברה לי היד בגלל הטלית!"

זקן הצריף. אף אחד לא היה מעז לעמוד בתוך ארבע אמות שלו, זה היה מוות בטוח! ואף על פי כן רבינו לקח להם את המפה... זקן הצריף ימח שמו תפס את רבי גרשון ושבר לו את היד, וזה היה עוד נס גמור שהוא לא הרגו במקום. ואילו רבי גרשון החל לרקוד שם וקרא: "ברוך ה', נשברה לי היד בגלל הטלית!"

אלא שהגוי ההוא ימח שמו וזכרו שוב פרס את הטלית על השולחן - ורבי גרשון שוב רץ והוריד את הטלית מהשולחן! עכשיו הוא קיבל מכות רצח, עד שכבר לא נשם בכלל. לקחו אותו והניחוהו בין ערימת הגופות בחוץ. אלא שלאחר זמן פתאום ראו שהוא חזר לצריף, בבחינת "בא הרוג ברגליו"...

(נר לשולחן שבת, מתוך ספר זכרון הגה"צ רבינו גרשון ליבמן זצוק"ל)

האיכפתיות של הגאון הצדיק רבי גרשון ליבמן, איש נובהרדוק מדברי רוחניות וגשמיות והפקרותו העצומה לכל מה שקשור ל"עצמו" - הובילה אותו לקנאות גדולה ומסירות נפש עצומה לכל דבר שבקדושה.

היה זה במחנות המוות בימי השואה. סיפר תלמידו, ר' מנדל יוסקוביץ: פעם ה"בלוק אלסטר" - זקן הצריף פרס טלית על השולחן, עשה אותה מפה, כדי שהוא וחבריו הנאצים יאכלו עליה את סעודתם.

מיד כשרבי גרשון הבחין בכך, הלך והוריד את הטלית-המפה מן השולחן... אפילו אם אספר לכם במשך כל הלילה מה זה מחנה ריכוז, לא תוכלו לתאר לעצמכם. פשוט לא תבינו מה היה כוחו של

הסיפור היומי

שקט של תדהמה השתרר בחדר לנוכח תעוזתו של התלמיד לדרוש הבטחה שכזו. הרבי הרכין את ראשו בין ידיו ושקע בשרעפים, והמתח והסקרנות בין המסובים העפילו לשיאים...

עם כל הדרכים, השיטות והעצות - על השלב הזה בשום אופן אי אפשר לדלג

העלה חרס. חתיכת המצה המזומנת למצוות אפיקומן נעלמה. כנראה שמישהו 'סחב' את זה, עבר הרהור בראש כולם. "נו..." קרא הרבי, סוקר בעיניו את המסובים, ממתין שהאחראי למעשה יחזיר את חתיכת המצה כדי שיוכל לקיים את מצוות אכילת אפיקומן.

אחר כמה דקות של דומיה, רמזו כמה מהיושבים באצבעם על ה'אשם', התלמיד שהצליח בהיחבא לשים ידו על האפיקומן - היה זה מי שנודע לימים כהגאון רבי יצחק שלמה אונגר ז"ל, מחשובי רבני חסידי בעלזא ורב קהילת 'חוג חתם סופר'.

הרה"ח ר' אהרן כהן המתח חתך את האוויר, אף אחד לא ידע לחשוב איך יסתיים הסיפור. מה יגיב הרבי.

היה זה בליל הסדר אצל הגה"ק ה'ויגד יעקב' מפאפא. סביב השולחן ישבו בני המשפחה והתלמידים שזכו לשהות בליל השימורים אצל רבם הדגול, נהנים מזיו השכינה. הסדר התנהל על מי מנוחות, עד שהגיעו ל'צפון'. אז הבחינו כולם שמהו הסתבך...

הרבי רצה להוציא את ה'אפיקומן' ולא מצאו. גם חיפוש נוסף

החשוב, כשהכל שמים אזנם כאפרכסת שלא לאבד הגה.
"אין הימל האב אין שוין גע'פויילט..." - בשמים כבר פעלתי...
ובעוד המסובים צובטים את עצמם כדי לוודא שאין הם
חולמים, המשיך הרבי בחיך ואמר:
"יעצט ברויכסטו נאך פלייסיג לערנען!" - ועכשיו מוטל עליך
ללמוד בהתמדה!

הרבה אפשר להאריך, לכתוב ולדבר על הדרכים והעצות
להתקדמות בחיינו האישיים והרוחניים. אך מעל הכל ולפני הכל
- צריך לזכור ולהזכיר את המציאות הפשוטה: בסופו של דבר
הכל תלוי בדבר אחד - פשוט לקום ולעשות!

"נו..." קרא הרב, בבקשו להשיב את האפיקומן. אך רבי
יצחק שלמה נענע בראשו לאות סירוב. אין בדעתו להחזיר את
האפיקומן.
"מה תבקש", התעניין ה'ויגד יעקב', מקווה לסיים את הסיפור
ולהמשיך בסדר. הבחור רבי יצחק שלמה התאזר בעוז וענה:
"רצוני בהבטחה שאגדל לתלמיד חכם וירא שמים!"
שקט השתרר. היה אפשר לחתוך את המתח באוויר. כיצד יגיב
הרבי? מצד אחד, מדובר ביצחק שלמה, מחשובי הבחורים. ומה
הוא מבקש - בקשה על רוחניות. אבל מצד שני, הבטחה שכזו?!...
ה'ויגד יעקב' הרכין את ראשו בין ידי ושקע בשרעפיו. המתח
והסקרנות בחדר העפילו לשיאים...
ואז הרים הרבי את ראשו, מחייך ברוגע. הוא פנה לתלמידו

לקראת שבת לכו ונלכה

**ממקום מסתורו מאחורי העצים יכול הפריץ
לראות כי הרבי מזדקף ועומד על מקומו, כאילו
חוכך הוא בדעתו מה עליו לעשות. "עוד רגע קט
והוא יטול את השטרות" הרהר הפריץ בשמחה**

טעימה ראשונה מעלוני פרשת מסעי...

אחר, ופרנסתי תקופח." אמר הרבי: למרות כל זאת, השבת את
בית המזיגה שלך, הורונו חכמינו כי השומר שבת בהלכתה אינו
מפסיד מכך, יהודי בלי שבת - זה לא יתכן, בלא השבת דומה
אתה לכל אחד מלקוחותיך הגויים. רק לאחר שידולים רבים
נאות היהודי להישמע לבקשתו של רבי משה לייב ולהשבית את
בית המזיגה בשבתות ובמועדים, הוא הודיע לאיכרים כי החל
מן השבת הבאה יהיה בית המזיגה סגור בפני הלקוחות. מה יום
מיומיים? מה קרה? התפלאו האיכרים הפולנים שבאו לרוות את
צימאונם. יצא אליהם המוכסן והודיע: מעתה בכל יום שביעי
בשבוע יהיה בית המזיגה סגור, ואני אשבות ממלאכה. לשאלת
האיכרים: "למה?" ענה המוכסן: יהודי אני ורק לפני זמן קצר נודע
לי כי תורתנו הקדושה אוסרת עלינו כל מקח וממכר ביום השבת.
הודעתו של המוכסן לא מצא חן בעיני האיכרים, ושאלו בכעס:
אומר אתה למנוע מאתנו את המשקה במשך יום תמים? היו לא
תהיה, אם ניווכח כי אכן עומד אתה בדיבורך, נגיש תלונה לפריץ
אדון הכפר, הוא החכיר לך את בית המזיגה על מנת לשרתנו
תמיד, ואין אתה רשאי להשבית אותה ממלאכה בכל עת שיעלה
על דעתך.

מבוהל מאיומיהם חש המוכסן אל בקתו של רבי משה לייב
מסאסוב, בהתרגשות סח לו איך הגיבו האיכרים ואת איומיהם,
אל תחשוש מהן הרגיעו הצדיק, הקפד לנעול בשבתות את דלתות
בית המזיגה, ואף אם יבואו שליחי הפריץ אל תהסס לומר להם
בפה מלא: "הנני יהודי, ושומר אני את השבת כפי שציוני ה'

צוות 'הפוחת'

בעלון הנפלא והוותיק 'סיפורי צדיקים', בעריכתו של הרה"ח
ר' פנחס שיינברגר מקריית קרעטשניף ברחובות, מופיע באריכות
בסיפור נפלא מהצדיק רבי משה לייב מסאסוב זיע"א.
משפחה יהודית אחת ויחידה התגוררה בכפר פלוני קטן,
לא הרחק מיער עבות, היתה זו משפחתו של מוכסן הכפר, אבי
המשפחה חכר מן הפריץ את בית המזיגה, ולמקום זה היו האיכרים
הפולנים באים להיטיב את לבם במאכל, וכמובן - במשקה חריף
ומשקר, מנותק מאחיו היהודים התרחק המוכסן מדתו ומעמו,
ואף את השבתות והחגים לא שמר. באחדך הימים הופיע בכפר
הרה"ק רבי משה לייב מסאסוב זיע"א, אשר פרש לזמן מה מביתו
ובא להתבודד בבקתה קטנה בלב היער הסמוך. אל הכפר הגיע
הצדיק כדי להצטייד במזון, ובדרכו פגש את המוכסן היהודי,
"יהודי אני, רבי" סח לו המוכסן, נרגש למראה הצדיק שהזכיר
לו את ימי נעוריו ואת הזמנים בהם חי בין יהודים. "וכיצד מצליח
יהודי לחיות לבדו בין הגויים?" שאל הרבי, מתשובתו המגומגמת
של היהודי הבין הרבי כי האיש התרחק כליל מדרך אבותיו,
ואפילו על שמירת שבת אינו מקפיד.

"אוי, ר' יהודי, כלום גרוע יהיה גורלך מגורל בהמתו של
יהודי" אמר הרבי בחמלה, "והרי ישראל נצטוו להשבית אף את
השור והחמור, ואתה מצבך גרוע מזה. "אבל אינני מסוגל לשבות
ממלאכה בשבת, אשתי וילדי תלויים כרחיים על צווארי, ואם
אשבית את בית המזיגה בשבת, ילכו לקוחותי לחפש להם מוזג

אלק"י". הגיעה השבת, והיהודי נעל את בית המזיגה על מנעול ובריה, האיכרים באו כהרגלם ללגום יין שרף, וכשנוכחו כי היהודי עמד בדיבורו החלו הולמים על הדלת ועל החלונות. "פתח לנו!" קראו, רוצים יין שרף, רוצים שכר, פתח יהודי, פתח.

"אך היהודי לא שעה לקריאותיהם, ובית המזיגה נותר נעול מכניסת השבת ועד צאתה. כיון שכך ממשו האיכרים את איומם ופנו להלשין על המוכסן באזני הפריץ, עד מהרה הגיע הפריץ למקום לבדוק מקרוב את אשר ארע. "כיצד העזת להנהיג כאן, בבית המזיגה שלי, סדרים חדשים על דעת עצמך?" שאל הפריץ בכעס עצור, מדוע לא ביקשת ממני רשות? היהודי השיב בתום לב: אדוני הפריץ, בוודאי יודע אתה לא מהיום, כי יהודי אני, ואולם, עד לפני זמן קצר לא ידעתי שהתורה אוסרת לעסוק במסחר ביום השבת. אך הנה הגיע למקומנו יהודי חכם, מלומד מאד, יהודי זה בקי בתורה ובכל החוקים הכתובים בה, והוא אמר לי כי עד כה לא נהגתי כדרך שצריך יהודי לנהוג, שכן אסור היה למכור יין שרף בשבתות.

תשובתו של היהודי עוררה את סקרנותו של הפריץ ואמר: רוצה אני לדעת מיהו החכם המלומד הזה, ששיבש את דעתך ברעיונות כה משונים, רצוני לראות אותך, הבא אותך אלי. היהודי המבוהל אף לקרוא לרבי משה לייב, והצדיק מסאסוב התייצב לפני הפריץ ללא מורא ופחד. "אתה הוא היהודי המלומד" הפטיר הפריץ בראותו את הרבי, "אם כן, הסבר לי מפני מה הורית למוכסן שלי לנעול את בית המזיגה בשבתות?" בפולנית רוטה, שהיתה שגורה על פיו, סיפר הצדיק לפריץ על גודל מעלתה של השבת, יום מנוחה ושהיא גם יום אורה ושמחה ליהודים. הקשה הפריץ: האם המנוחה היא חובה על כל אדם?, "אדם מישראל חייב בה" השיב רבי משה לייב. הוסיף ושאל הפריץ: האמנם חייב יהודי במנוחת השבת גם כאשר מתקפחת פרנסתו בשל כך? והוסיף: הנה, אם לא ימלא המוכסן היהודי את דרישתי ולא יפתח את בית המזיגה שבעה ימים בשבוע, אנשל אותו מבית המזיגה שהחכרתי לו. "אף על פי כן" קבע רבי משה לייב, "חייב הוא לשבות ממלאכתו". למשמע התשובה הגיב הפריץ בלעג, "אינני מסכים עם דבריך, אדוני המלומד" אמר, ודומני כי גם אתה לא היית מוכן לשאת בהפסד כספי כדי לשמור את השבת, מדוע איפוא אתה תובע זאת מהמוכסן. אדרבה, הייתי רוצה לבחון אותך, אם אמנם תעמוד בנסיון דומה, ואם תעמוד בנסיון - אסכים גם להתיר למוכסן לסגור את בית המזיגה בשבתות!" ובמילים אלה עזב הפריץ את המקום, כשבלבו נרקמת תכנית לפרטי פרטיה.

הוא שלח את אנשיו לתהות על קנקנו של המלומד היהודי ולהתחקות אחר מעשיו. והללו מצאו כי מתגורר הוא בבקתה מבודדת, וכל העת מתפלל הוא ולומד. מפעם לפעם - כך גילו אנשי הפריץ - מגיע הרבי אל כפרו של המוכסן על מנת להצטייד בצרכי מזון, ועוד נודע להם, כי רבי משה לייב הבטיח למוכסן היהודי לסעוד על שולחנו אחת מסעודות השבת, אם אמנם ישמע המוכסן לדבריו ולא יפתח את שערי בית המזיגה. שמע הפריץ את

הדברים וגיבש את תכניתו. בבוקר יום השבת יצא הפריץ היערה, רכוב על סוסו, בידי היה צרור שטרי כסף יקרי ערך. כשהגיע אל קרבת הבקתה בה התגורר הרבי, עצר את הסוס מלכת ונחבא בין העצים הסבוכים שלצד השביל.

אז ארע הדבר אשר לו חיכה הפריץ: רבי משה לייב יצא מבקתתו ופסע בשביל לעבר הכפר לסעוד על שולחנו של המוכסן. הכפר היה סמוך אל היער ואורך הדרך פחות משיעור "תחום שבת". אך נעלם הצדיק מעיניו, הגיח הפריץ ממחבואו והחל מפזר את שטרי הכסף על פני השביל, "עוד מעט קט ישוב הרבי בשביל זה ומעניין מה יקרה כשיראה את הממון הרב השטוח לרגליו" הרהר הפריץ בעונג, עוד רגע קט ושוב נעלם הפריץ בין העצים הסבוכים, ממתין בצפיה לראות כיצד יפול הדבר. ומה יקרה כשיראה את הממון הרב השטוח לרגליו" הרהר הפריץ בעונג, עוד רגע קט ושוב נעלם הפריץ בין העצים הסבוכים, ממתין בצפיה לראות כיצד יפול הדבר.

לא חלפה שעה ארוכה ודמותו של הרבי נראתה באופק, הוא צעד בשביל, קרב והולך לעבר הבקתה ולעבר ה"פתיון" הממתין לו. ואמנם, הבחין רבי משה לייב בשטרות הכסף הפזורים על פני השביל, אך המשיך בדרכו כאילו לא ראה אותם, כך הלך קמעה ולפתע עצר וחזר על עקבותיו, שוב קרב לעבר השטרות, רכן לעומתם והתבונן בהם היטב. ממקום מסתורו מאחורי העצים יכול הפריץ לראות כי הרבי מזדקק ועומד על מקומו, כאילו חוכך הוא בדעתו מה עליו לעשות. "עוד רגע קט והוא יטול את השטרות" הרהר הפריץ בשמחה. אך - לא! במקום לגחון ארצה כמצופה, הרים הרבי את ראשו כלפי מעלה ואת ידיו נשא כבתפילה, הדבר ארך רגע קט, ומיד לאחרי התרחק הרבי מקומו.

או אז הגיח הפריץ ממקום המסתור ואף בעקבות הצדיק וקרא: "איש קדוש!", עמדת בניסיון, מבקש אני את סליחתך על שפקפקתי בדבריך, עכשיו כשנוכחתי כי מפאת קדושת השבת ויתרת על ממון רב - אעמוד בדיבורי ואניח למוכס לנעול את דלתות בית המזיגה ביום השבת. כבר חפץ הפריץ להתרחק מהמקום, כשלפתע נזכר בדבר מה, ושאל: "מדוע בתחילה עברת ליד השטרות בלי להסס, ואילו אחר כך שבת על עקבותיך והתכופפת לעברם, ולא זו בלבד - נראית כחוכך בדעתך ומתפלל? השיב רבי משה לייב: אמנם כן, בפעם הראשונה, כשעברתי על פני השטרות, לא פקפקתי לרגע, הן שבת היום, אך לאחר שהמשכתי החל היצר ללחוש לי: והרי זקוק אתה לסכום כסף גדול בעבור צרכי מצוה של פיקוח נפש ופדיון שבויים, כיון שכך שאלתי את עצמי, אם אמנם יש מה לעשות בשעת הדחק על מנת שהשטרות ישארו ברשותי עד לאחר שבת, שהרי פיקוח נפש דוחה שבת, תוך כדי המחשבות שבת אל מקום השטרות להתבונן אם יספיקו לי בעבור פדיון שבויים, והנה הסכום מתאים להפליא. והיצר המשיך לטעון: "משמים זמנו לך את האוצר כדי שתוכל לקיים בו את המצוה הגדולה", ואני לא ידעתי מה אעשה. נשאתי איפה כפי לשמים, בתפילה שיחון אותי הבורא בדעה

מאכלים ערבים לחך. המלכה התעניינה לדעת מי דואג לה כל כך וסיפרו לה כי פקיד פלוני משלם שוחד רב לסוהרים, כדי שידאגו לכך שתנאי המאסר של המלכה יהיו נוחים.

"כמובן שהמלכה שמחה מאוד שיש עוד מי שזוכר לה את חסדה הרב. לימים התגלה למלך כי כל העדויות נגד המלכה היו שקר וכזב, וכי מדובר היה בעלילת שווא שהעלילו אנשים בני בליעל, ובית המשפט הורה לשחרר את המלכה ולהשיבה לכס המלוכה.

"בשובה למעמדה הראשון, זכרה המלכה את החסד הרב שגמל איתה אותו פקיד, והיא ביקשה מהמלך כי ישיב לו כגמולו הטוב וירומם אותו על כל שרי הממלכה.

"כך הוא הנמשל על ימינו אנו, בימי עוניה של שכנית עוזנו, כאשר 'שכינתא בגלותא', כל יהודי שעושה מצוות ומעשים טובים, השכינה הקדושה זוכרת אותו לטובה, וכאשר מלכו של עולם, יחזיר עטרה ליושנה ויבנה את בית מקדשנו ותפארתנו, ייזכר אותו אדם שדאג לכבוד השכינה, לטובה ולברכה.

"צריך כל אחד לדעת, כי כאשר הוא עושה רצונו יתברך, גם אם זה נראה קשה ומעיק ולעיתים גורם צער וסבל, סוף הכבוד לבוא והכל נעשה לתועלת האדם - בעולם הזה ובעולם הבא!"

איך זוכים לשמוח?

בעלון 'מבאר הקודש' המרכז את שיחותיו של כ"ע מרן אדמו"ר מדאראג שליט"א, מובא המעשה הבא כפי שסופר על ידי האדמו"ר:

"מסופר על הרה"ק מצאנו זי"ע שזימנא חדא היה אצלו הרה"ק רבי שלום מקאמינקא זי"ע ובעת ההיא נכנסה אליו אלמנה ובכתה לפניו בדמעות שליש, שהיא היתה דרה בבית אחד עם עולליה הרכים ובא בעל הבית וגירשה משם ועתה נשארה בחוסר כל, הרה"ק רבי שלום שעמד שם נכמרו רחמיו עליה עד שבכה יחד עמה. אמנם הרה"ק מצאנו האציל על האלמנה מברכות קדשו בשמחה.

"תמה הרה"ק רבי שלום לפשר שמחתו ושאל את הרה"ק הלא האלמנה עומדת ובוכה ולשמחה זו מה עושה בעת הזאת. "השיב לו הרה"ק, כדי לפעול ישועה לאיש יהודי אי אפשר לעשות זאת אלא מתוך שמחה, וכיון שברצונו להמשיך לה ישועה על כן היה צריך להיות בשמחה.

"וסיים הרה"ק מצאנו באומרו, אמנם כיצד אפשר לבוא לידי שמחה, זהו על ידי שמוציאים מן הכיס כמה מטבעות ונותנים אותם לאחרים, דבר זה גורם לשמחה".

צלולה ובשכל ישר. ואכן עד מהרה הצטללה דעתי והבנתי כי אם חפץ הקב"ה להקל מעלי את מלאכת פדיון השבויים, בוודאי יכול הוא לזמן לי לשם כך סכום כסף שאין עליו כל שאלה ופקפוק, וברגע זה ידעתי כי עלי להמשיך בדרכי, להותיר מאחורי את הממון הרב. המשיך רבי משה לייב ואמר: ראה נא, אדוני הפריץ, כיצד שומר אלקינו על שומרי השבת, אילו הייתי נוטל את הכסף, לאחר ששבתתי על עקבותי, היית סבור, בוודאי כי בראשונה לא שמתי לב לשטרות, ולאחר מכן כשכן הבחנתי, לא עמדתי בפני הפיתוי, ונוסף לזאת, כלל לא היית מעלה על דעתך שנטלתי את הכסף למטרות של פיקוח נפש, והיית סובר שלקחתי את הכסף לעצמי. אך בזכות התפילה שנשאתי, עזרו לי ממרומים להחליט החלטה נכונה ברגע המתאים, ועתה יודע אתה בבירור, כי יהודי אינו מחלל שבת תמורת כל הון שבעולם, וכי וכי שומר ה' את שומרי השבת מכל פגע ומכשול.

פרוטקציה אצל המלכה

בעלון רב הכמות והאיכות 'האור לחיים' מאת מרן הגאון רבי ראובן אלבז שליט"א, מובא משל נהדר במיוחד לימי 'בין המצרים':

"שמעתי פעם ממורנו ורבנו גאון עוזנו, רבנו עובדיה יוסף צוק"ל, שהסביר מדוע באמת בסוף הגלות, כאשר יהודי יקיים אפילו מצוות קלות, ייחשב לו הדבר כמו מעשיהם של אליהו ודניאל.

"והמשיל על כך משל: מלך אחד היתה לו אשה משכלת, יפה כלבנה וברה כחמה, פקחית ונבונה. כל עצה שלה היתה קולעת אל המטרה, ומאוד אהבה המלך, עד שלא היה עושה כל מעשה בלי לשמוע את עצתה.

"והנה קינאו בה אנשי בליעל, והעלילו עליה עלילות כזב, כאילו היא קשרה קשר להדיח את המלך ולרשת את מקומו.

"המלכה הועמדה למשפט ועדי שקר הגיעו כדי להעיד עליה שקר, עד שנגזרו עליה שנות מאסר מרובות. אותה מלכה, בהיותה על כס המלוכה, זכתה שכל השרים והרוזנים היו מעטירים עליה מתנות יקרות, כדי שתמליץ עליהם בפני המלך, ועתה, כאשר הושלכה לבית האסורים, שכחו כולם מכל הטובות שפעלה למענם.

"רק אחד מפקידי המלך הגבוהים, זכר את חסדה של המלכה כל השנים, וכאשר שמע שהושלכה לבית הסוהר יחד עם כל האסירים האחרים, לא נח ולא שקט, ודאג שיעבירו אותה לחדר מכובד, בתנאים נוחים.

"הוא שלח לה מיטה נוחה וכלי מיטה טובים, ודאג שתקבל

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?
שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

"אמרתי: השם, בבקשה תשלח לי אוטו. אני מוכרה לחזור הביתה. אני מבטיח שאם אתה שולח לי אוטו, אז כשיהיה לי אוטו משלי, האדם הראשון שיבקש לעלות, אקח אותו עד הבית שלו!"

כך סיפר לי הנהג היקר שלקח אותי במיוחד לחיפה למרות שהוא בכלל היה בדרך לרחובות

למה החלטתי לקחת אותך לחיפה?
- לא.

"אספר לך. לפני כמה שנים באתי כאן, לרשב"י במירון, לעשות את יום כיפור. כל היום צמתי, התפללתי, ובמוצאי הצום הייתי מותש לגמרי. טעמתי משהו קל ממה שהגישו בציון, וכל מה שרציתי באותו רגע היה להגיע הביתה, וכמה שיותר מהר.

"יצאתי לטרמפיאדה, בדיוק כאן איפה שמצאתי אותך עומד, וחיכיתי לטרמפ. חיכיתי וחיכיתי, ושום אוטו לא נראה באופק. 'רבונו של עולם!' קראתי מעומק הלב. אתה יודע? - פונה אלי הנהג - 'אחרי יום כיפור אתה קליל כזה, מרגיש קרוב לאבא בשמים, התפילה שלך אמתית כזאת, בלי משחקים'... כן, אני יודע, אמרתי. אך לא הייתי בטוח כל כך. שום דבר איני יודע. אתה רואה יהודי פשוט, ואין לך מושג אלו עומקים בנשמה שלו.

"אז תשמע, אמרתי: 'השם, בבקשה תשלח לי אוטו. אני מוכרה לחזור הביתה. מבטיח שאם אתה שולח לי אוטו, אז כשיהיה לי אוטו משלי, הטרמפיסט הראשון שירצה לעלות, אקח אותו עד הבית שלו!"

"לפני כמה ימים קניתי אוטו, ואתה הטרמפיסט הראשון שפוגש אותי. ואיפה? כאן, במקום שאני עמדתי לפני כמה שנים. אתה צריך לחיפה, אני לרחובות, וזה אומר שאני צריך להכפיל את הדרך. לכן התדיינתי פה עם חבר שלי, אם ההבטחה שלי כוללת גם מצב כזה. בסוף הגענו למסקנה שהבטחה זו הבטחה, ולא משנה לאיזה קצה עולם אתה צריך להגיע. אתה הטרמפיסט הראשון, ואתה תקבל שרות וי איי פי כמו שהבטחתי."

אכן. הנהג היקר הזה לקח אותי עד לביתה של אמי בחיפה, ועם האוטו החדש הוא עלה על המדרכה כדי להגיע הכי קרוב לפתח הבנין...

(גיליון השגחה פרטית - מטות מסעי תשע"ט)

עמדתי ביציאה ממושב מירון וחיכיתי לטרמפ שייקח אותי לחיפה ויביא אותי אל אמי היקרה המצפה לי. היא לא חשה בטוב, וידעתי כי חיוני שאבקר אותה היום. עמדתי לקיים מצות כיבוד הורים וביקור חולים, ועל הדרך קויתי לזכות מישהו בגמילות חסדים.

מכונית מתקרבת, אני מרים את היד, המכונית נעצרת, ואז אני מגלה שבתוכה יושבים שני אנשים ללא כיפה, ובלי כל סימן זיהוי אם יהודים הם או לא. בעוד אני מתחיל להתחרט על שעצרת אותם, שואל אותי הנהג: "לאן אתה צריך?" לחיפה, עניתי, ולאן אתם? "לרחובות".

אם ככה, המסקנה ברורה, אחכה לטרמפ אחר. לא הבנתי מדוע ממשיכים השניים לעמוד על מקומם ולדבר ביניהם. הם ליחששו מילים ומשפטים, וחששי הלך וגבר. מי יודע מה הם זוממים. בימינו אי אפשר להיות בטוחים בכלום. מספיק לך חצי דקה של פחד כדי להעלות במוח את כל סיפורי הטרמפים בשלושת העשורים האחרונים בארץ ישראל, ולדמיין את עצמך בתוך הסיפור הבא בתור.

בעוד אני עסוק בדמיונות, הם עסוקים בדיון חשוב ולא ברור, ולבסוף פונה אלי הנהג: "בוא, ניקח אותך לחיפה". המבע שלו היה נדיב. הוא לא נראה כל כך רע כמו בדמיונות. דיברתי איתו עוד קצת, ביררתי במה הוא עוסק, והתברר לי מעבר לכל ספק שהנהג והנוסע, שניהם יהודים מזרע ישראל, ואפשר להכנס למכונתם.

איזו הקלה! חשבתי אז, איזו שמחה יש לי מלפגוש יהודי. כמה נפלא להיווכח בפשטות שבה אנחנו סומכים על אחים יקרים. כמה ברור לי, שאם אמר שיקח אותי לחיפה, אז הוא אכן יקח אותי לשם. עליתי, הנהג פתח בנסיעה. הרכב נראה די חדש, ואני התרווחתי בנוחות על המושב האחורי.

אחרי כמה דקות של נסיעה פותח הנהג את פיו: "אתה יודע

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

"פחדתי שרק מהלחץ הם לא יצליחו לענות לשאלות במבחן. ניסיתי להרגיע אותם, אבל הם אפילו לא שמעו מה אמרתי, הם פשוט היו בלחץ אטומי..."

מעשים קטנים עם תוצאות גדולות | סיפורים על 'אהבת חינם' לימי בין המצרים

מאת: הרב יעקב לוסיטיגמן

קורה סביבי, ניגש אלי אחד מן הבחורים המבוגרים ואמר לי: 'שלום עליכם חברי היקר, אמנם איני מכירך עדיין, וגם איני יודע את שמך, אבל דע לך, שבחרת את הבחירה המעולה ביותר כשנכנסת ללמוד בישיבה זו. אין לך מושג איזה ראש ישיבה יש לנו, וכמה מעולים וטובים הם חברי הצוות כאן!', ואז הוסיף ואמר: 'אם חסר לך משהו, או שאינך מסתדר באיזה ענין, פנה אלי ואני אשתדל לעזור לך ככל האפשר'.

"בזכות אותו תלמיד", סיים ראש הישיבה, "התחלתי את ה'זמן' ברגל ימין, וברוך ה' שקדתי על תלמודי מתוך הנאה וסיפוק, עד שהביאני ה' למעמדי היום".

סביר להניח, כי אותו בחור פשוט לא ידע מה הוא עושה כדיבורים הפשוטים שלו כלל. מן הסתם הוא לא התכוון ליותר מאשר הארת פנים פשוטה לבחור נבון המתבלבל מהווי הישיבה החדשה שלו... אבל דבריו הצליחו לעשות פירות כאלו, שעד עצם היום הזה יש בהם תועלת לעולם התורה!

כל אחד צריך לשים לב לכך. אין לך אדם מישראל שאינו זקוק לאוזן קשבת וללב מקשיב. הצורך הזה הוא נחלת הכלל ממש - ילדי תלמוד תורה עולי שנים, בחורי ישיבה קטנה והמתבגרים בישיבה גדולה, אברכי כולל צעירים או מבוגרים, או אנשים עמלי יום המתפרנסים מיגיע כפם. כולם, בלי יוצא מן הכלל, זקוקים למילה טובה ולאוזן קשבת, וכאשר אחד מחבריהם משכיל לספק להם זאת הרי בכוחו להפוך עולמות מקצה לקצה ולגרום תועלת רבה וגדולה, שלפעמים יכולה להיות לה השפעה על הדורות הבאים.

איך יצליח האדם להחזיק מעמד בעבודת הקודש הזו - להאיר פנים לרעהו בכל עת מצוא ולראות תמיד את הטוב שבזולתו? העצה היא, שיחזיק בלבו שעיקר הכל הוא לאהוב כל יהודי אשר מזרע ישראל הוא באהבת נפש ללא כחל ושרק. אהבה גדולה שאינה תלויה בדבר, אלא רק בגלל היותו יהודי.

כשישנן זאת כל אחד לעצמו, פתאום יבחין כי הוא מתחיל באמת ובתמים לאהוב כל אחד ואחד מחבריו באהבה גדולה ללא מצרים, ויהיה לו קל ונוח למצוא בהם את מעלותיהם הטובות, להאיר להם פנים, לעודד ולרומם אותם.

מבחן הקבלה לשיבה הקטנה, הוא אחד הרגעים המלחיצים ביותר בחייו של בחור צעיר. במיוחד במתכונת החדשה הנהוגה בישיבות הליטאיות בירושלים, במסגרתה נערכים מבחני הקבלה במקביל באותו יום בכל הישיבות הקטנות, כך שכל בחור יכול להירשם לשיבה אחת בלבד, ובמקרה שהוא לא יתקבל חלילה, יידרשו הוריו לנהל מערך אדיר של חיפוש ולחצים עד שיצליח להתקבל לשיבה אחרת.

סיפר לי חבר שהסיע את בנו, ביום חמישי שעבר, יחד עם מספר חברים למבחן הגורלי. הוא החנה את רכבו על יד בניין הישיבה, והצורבים הצעירים נבלעו בתוך הבניין כשלבם פועם בעוצמה ובחשש גדול.

"פחדתי שרק מהלחץ הם לא יצליחו לענות לשאלות במבחן", הוא מספר, "התחלתי להרגיע אותם, אבל הם פשוט לא שמעו אפילו מה אמרתי להם, הם פשוט היו בלחץ אטומי.

"חיכיתי כשעה, ואז הם יצאו. כשהם יצאו, כבר מרחוק ראיתי אותם שמחים ומחייכים.

"היה לי ברור שהם עדיין לא קיבלו תשובה חיובית ולכן תמיהתי היתה גדולה ולא הבנתי מה השמחה הגדולה.

"לשאלתי", הוא ממשיך, "הם סיפרו לי שראש הישיבה והמשגיח שבחנו אותם ושוחחו איתם היו מאוד נחמדים... הם חייכו אליהם, קיבלו אותם במאור פנים, החמיאו להם וכל זה עוד לפני שהחל המבחן בפועל. כך הם הורידו את הלחץ, וסייעו לבחורים להצליח במבחן, ולצאת עם הרגשה טובה במיוחד".

כך, במעשה קטן של הארת פנים, הצליחו ראש הישיבה והמשגיח לשפר לאין ערוך את הרגשתם של הבחורים הצעירים.

ומעשה נוסף, שסיפר הגה"צ רבי אהרן טויסיג שליט"א (הובא בספר 'כבודם של ישראל'):

אחד מגדולי ראשי הישיבות נפגש עם מורו ורבו שלימדו בשנות בחרותו ואמר לו: "יידע נא מר, שבזכות בחור אחד מבני הישיבה דאז זכיתי למה שזכיתי, והנני כיום מרביץ תורה לתלמידים". והוא סיפר: "ביום בואי לשיבה בטרם הספקתי לקלוט מה

האם יש חיוב לקנות חלב שידוע שבא מפרות האוכלות חציר כשר?

משולחנו של הרה"ג רבי מרדכי הלוי שוורצבורד שליט"א מורה הוראה 'נאות שמחה' - מודיעין עילית

ודאי שכאשר ניתן להשיג חלב כשר ללא חשש ספיחים יש להדר אחריו ולא שביק התירא ואכיל איסורא.

ועוד מובא ע"י העוסקים בעניין, שיש שדות גדולות מאד שמתחללות בשמיטה רח"ל לצורך החלב לשתייה, וככל שיגבר הביקוש של יראי השי"ת לחלב כשר יטרחו ויביאו חציר מחו"ל, לכן גם מי שלא יכול להשיג את כל מוצרי החלב ממקום שאין בו ספיחים, מ"מ כל מה שיכול להשיג חלב כשר יש בו מעלה. וכפי שנתברר, חלב עמיד שבהכשר העדה החרדית בא ממקום כשר, וכמו כן יש בריכוזים של שומרי מצוות מכירות חלב כשר ללא ספיחים, וכל אחד ואחד שמחזק אותם הרי הוא מצטרף למקדשי השם יתברך, ויהי רצון שע"י השתדלות שנטרח אחר חלב כשר יתן השי"ת באפשרות מספקי החלב להביא לכלל הציבור מוצרי חלב ללא ספיחים.

וא"א שלא לציין שממש בימים אלו נפלה שרפה גדולה במאגרי חציר של עוברי עבירה והוכרחו להביא חציר מחו"ל ללא חשש ספיחים, וכשרואים השגחה פרטית עין בעין מתחזקת האמונה והעמדת הדת על תילה, ויה"ר שנזכה להיוושע בתשועת עולמים במהרה בימינו אמן.

שאלה: האם יש חיוב לקנות חלב שידוע שבא מפרות שאוכלות חציר כשר, או שזה רק לכתחילה או הידור; האם באמת פרה שאכלה ספיחים החלב שלה אסור, ומה הדין בספיחין שלאחר זמן הביעור.

תשובה: בנדון החלב מפרות שאוכלות ספיחים שנעבדו בארץ הקודש בעבירה רח"ל, דנו גדולי הדורות אם החלב נאסר, וכפי שכתבו הפוסקים בהלכות פסח להחמיר לא לשתות חלב מבהמות שאכלו חמץ. ובוודאי לא באנו להכריע בנדון שמסור לגדולי ישראל, רק נבאר בתמצית את סוד השאלה והדרך הראויה ללכת בה.

נדון זה נפתח בשו"ע סי' ס' ברמ"א, בפרה שאכלה איסורים בשרה אסור וכתבו הפוסקים שגם חלבה אסור, והאריכו גדולי הפוסקים לדון אם זה רק באיסור הנאה או גם באיסורי אכילה, יעויין ש"ך ופליתי שם, והפמ"ג שם ביאר היטב כמה דעות בראשונים, ויש אומרים שלכתחילה אסור לשתות את החלב, ולאחר הביעור שהספיחים אסורים בהנאה הדבר חמור יותר כמובן, ובמשך הדורות סמכו על דעות הקדמונים המקילים מכיוון שהיתה שעת הדחק שהיה קשה להשיג חלב כשר, אבל

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה רוחנית מדי יום אצלך במייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח
בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'.

על מי מותר - ואף מצוה - לדבר לשון הרע?

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר חפץ חיים

להכעיס אף על אחת משאר עבירות שבתורה, כתב לעיל (כלל ו ס"י בהגה"ה ובאמ"ח שם ס"ק כח) שיוצא על ידי זה לגמרי מכלל 'עמיתך', וראה משנ"ב (שם) שאפילו אם עבר שלא בפרהסיא, דינו כנכרי.

והנה לגבי יהודים שאינם שומרי תורה ומצוות בזמננו, נחלקו כידוע הפוסקים האם נחשבים כתינוקות שנשבו, ובביאורים ומוספים מביאים כי למעשה גם להסוברים שאינם נחשבים תינוקות שנשבו, בכל זאת לענין לשון הרע ייתכן שיש להחמיר ולדונם כתינוקות שנשבו - כן כתב בשו"ת אז נדברו (חי"ד סי' סט); וכן דעת הג"ר יהודה שפירא (דעת יהודה עמ' רמו) שאין לספר לשון הרע על מי שאינו שומר מצוות; וזאת מלבד רודפי ושונאי הדת, שעליהם מותר לספר אף כשהם תינוקות שנשבו ובגדר אנוסים, כדי שלא ילמדו מהם. ומאידך, דעת הגר"ח קניבסקי (דרך שיחה ח"א עמ' ריז, טובך יביעו ח"א עמ' שלה) שגם תינוק שנשבה אינו בכלל 'עמיתך' ומותר לספר עליו לשון הרע. וראה עוד בענין זה בהרחבה בביאורים ומוספים שם.

בסעיף ה' (כלל ח' מהלכות לשון הרע) כתב ה'חפץ חיים' כי איסור לשון הרע הוא רק על אדם שנחשב עדיין בכלל 'עמיתך' - דהיינו עם שאתך בתורה ובמצוות. אך אנשים שמכירים שיש בהם אפיקורסות, מצווה לגנותם ולבזותם, ואף אין צריך לכוון בזה לתועלת. וטעם הדבר כתב לקמן (רכילות כלל ט סוף סט"ו), שעל ידי שיפרסם דעתם הכוזבת לעיני הכל ויגנה אותם, לא ילמדו אחרים ממעשיהם הרעים.

ומהו אפיקורוס? - מי שכופר בתורה ובנבואה מישראל, בין בתורה שבכתב ובין בתורה שבעל פה, ואפילו הוא אומר: כל התורה מן השמים חוץ מפסוק אחד, או קל וחומר אחד, או גזירה שווה אחת או דקדוק אחד.

בביאורים ומוספים מציינים כי גם מי שמלשין על ישראל בפני נכרים כתב הח"ח לקמן (סי"ג) שיצא מכלל 'עמיתך' ודינו כאפיקורוס; וכן המבזה תלמיד חכם, כתב לעיל (עשין ח) שנכנס בזה לכלל אפיקורוס; וכן מומר לחלל שבת בפרהסיא, כתב בספרו אהבת חסד (ח"א פ"ג ס"ג) שיצא מכלל ישראל; וכן מומר

* תוכנית יומית מענייני דיומא
בהגשת הרב אברהם פוקס

* שיעורי משנה ברורה לפי
סדר דף היומי בהלכה

* מידע כולל לנבחני דרשו על מועדי
המבחנים מסלולי הלימוד ועוד

* שיעורים על הדף היומי ועל כל
הש"ס ממבחר מגידי השיעורים

* שיעורי משניות על מסכת
שביעית לתוכנית קניין שביעית

* שיעורים מבוארים בעיון לביאורי
תוס' על פי סדר הדף היומי

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666

האם כתב סת"ם אשכנזי כשר עבור בני ספרד?

בכל המקומות, התהוו מסורות שונות - מהן על פי תורת הקבלה - בנוגע לפרטי הצורה של כל אחת מהאותיות, וכבר בימי הראשונים היו שינויים בצורת האותיות בין מנהג אשכנז למנהג ספרד. ולכתחילה, חובה על כל אדם להקפיד על כתיבה מושלמת כפי המסורת שקיבל מאבותיו, אך בדיעבד, די בכך שיש לאות את צורתה הכללית שנמסרה בסיני.

[שו"ע לו, א, ומשנ"ב א, ד רה; ביאורים ומוספים דרשו, 4-5]

צורתן הכללית של אותיות 'כתב אשכנזי', שבו כותבים ספרי תורה, תפילין ומזוזות, מקובלת ממש רבנו עליו השלום, שקיבלו מסיני, ובו היו כתובים שני לוחות הברית. ושינוי מצורה זו, פוסל את האות. ובנוסף, ישנם פרטים שונים בקשר לצורת האותיות, שנזכרו בגמרא, וגם שינוי הצורה בפרטים אלו, פוסל את האות.

ובמשך הדורות, למרות שהתואי הכללי של האותיות נשמר

האם מתחשבים בזכויות מגדלת להכשיר אות שנראית כפסולה?

ה' ויק', שבהן ההקפדה היא להיפך - שהאות לא תהיה עשויה מקשה אחת, אלא הרגל השמאלית של האות תהיה מופרדת לחלוטין מגג האות ומהרגל הימנית. ואף בדיעבד, אם הרגל השמאלית נראית כמחוברת לחלקים האחרים של האות, האות פסולה, גם אם בהבטה בזכויות מגדלת ניתן להבחין שאינה נוגעת בהם.

[שו"ע לו, ב, ומשנ"ב ז, ח, ט ריא; ביאורים ומוספים דרשו, 8; וראה שו"ע לב, כה]

בכתיבת ספרי תורה תפילין ומזוזות, יש להקפיד שהאותיות תהיינה עשויות מקשה אחת, כולל האותיות המורכבות מחלקים רבים, כגון א' ו-ש'. ואם נפרדו חלקי האות - הריהי פסולה, אך יש הבדל בין הרמות השונות של היפרדות חלקי האות, הן לענין פסול האות עצמה, והן לענין אפשרות התיקון בתפילין ובמזוזות באופן שיתקיים הדין של 'כתיבה כסדרן', וראה במקורות.

דברים אלו, אמורים בנוגע לכל האותיות, מלבד האותיות

ספר תורה שנמצאו בו תגים שאינם מחוברים לאות - האם הוא כשר?

ואין שיעור לאורך התגים, אך נוהגים לעשות את הקו האמצעי גבוה מעט מהאחרים. ויש להקפיד שהתגים לא יכנסו לחלל האותיות שמעליהם.

ויש להקפיד שהתגים יגעו באות, ואם לאחר הכתיבה נפרדו התגים מהאות, חובה לחברם; וכשאינם מחוברים - יש פוסלים את כל ספר התורה, או הפרשיות; ויש מכשירים.

[שו"ע לו, ג, ומשנ"ב יב-יג; ביאורים ומוספים דרשו, 11, 12, 13, 16 ר]

בכתיבת ספרי תורה, תפילין ומזוזות, יש להוסיף 'תגים' (כְּתָר בארמית = תגא) לאותיות אלו: ש' ע' ט' נ' ז' ג' צ' ו-ץ'. התגים הם שלושה קווים נפרדים, קטנים ודקים, היוצאים מגג האות. באותיות שבהן יש יותר מגג אחד: ש', ע', ט' ו-ץ', יש להוסיף את התגים על הגג השמאלי ביותר. ולכתחילה, יש להוסיף לכל אחד מהתגים 'גג' המתוח לשני צדיו, באופן שצורת התג תהיה כאות ז'.

* אין להשתמש בקופסאות התפילין של רש"י לתפילין של רבנו תם, וכן להיפך. ויש לסמן את הקופסאות באופן שלא תתחלפנה.
* הנוהגים להניח תפילין בחול המועד, לא יניחו תפילין של רבנו תם, משום שהנחת תפילין אלו היא חומרא, ואין לנהוג חומרא כנגד אזהרת הזוהר הקדוש, שלא להניח תפילין בחול המועד.
* מנהג הסופרים עוד מימות הראשונים, על פי המסורת העוברת מדור לדור, לכתוב את פרשיות התפילין של יד בשבע שורות, ואת פרשיות התפילין של ראש בארבע שורות.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

האם נער בר מצוה רשאי ללבוש ציצית שהוא עצמו קשר בה את החוטים בילדותו?

ואף אין צורך שישראל גדול ישגיח עליו; ויתרה מזו, קטן זה רשאי להמשיך ולהשתמש בציצית זו גם לאחר שנעשה בר מצוה. דינים אלו, אמורים לגבי השחלת החוטים בנקב שבבגד, וכן לגבי קשירת הקשר העליון והכריכות הראשונות; אבל יתר הקשרים והכריכות כשרים אף כאשר נעשו בידי גוי או קטן ללא השגחת ישראל גדול.

לכתחילה, אין לקשור את חוטי הציצית בידי ישראל שאינו חייב בציצית, דהיינו אשה, או קטן, אף כשישראל מפקח עליהם ומשגיח שיקשרו את החוטים כראוי. ובדיעבד, אם החוטים נקשרו בידי אשה, או בידי קטן שישראל גדול השגיח עליו במשך כל שעת הקשירה - הציצית כשרה. וציצית שחוטיה נקשרו בידי גוי - פסולה.

[שו"ע יד, א, משנ"ב א, ד רה, וביה"ל ד"ה להצריך, וד"ה וטוב; ביאורים ומוספים דרשו, 3; וראה ביה"ל יב, ג, ד"ה יש]

וקטן רשאי לקשור את חוטי הציצית בבגד המיועד לו עצמו,

הלוח היומי

כ"ח בתמוז | רבי יוסף שלום ב"ר אברהם אלישיב זצ"ל, בעל קובץ תשובות, הערות, שיעורי מרן הגרי"ש ועוד

יארציט:

- תקס"ו: רבי אלעזר ב"ר אלימלך וייסבלום זצ"ל, מליז'ענסק.
- תר"א: רבי משה ב"ר צבי טייטלבוים זצ"ל, אב"ד שינווא ועוד, בעל ישמח משה, תפילה למשה ועוד.
- תרמ"א: רבי ישעיה משולם זושא ב"ר אהרן טברסקי זצ"ל, מטשרנובל.
- תרמ"ו: רבי שלמה ב"ר יוסף גאנצפריד זצ"ל, בעל קיצור שולחן ערוך, פני שלמה, תורת זבח, לחם ושמלה ועוד.
- תרס"ד: רבי נחמן ב"ר חיים אריה כהנא זצ"ל, מספינקא, בעל אורחות חיים.
- תרס"ו: רבי יעקב שאול ב"ר איעזר ירוחם אלישר זצ"ל, הראשון לציון ואב"ד בי-ם, בעל ישא ברכה, אי"ש אמונים, מעשה אי"ש ועוד.
- תשמ"ו: רבי שלמה ב"ר שלמה אליעזר טנא זצ"ל, בעל ברכת שלמה.
- תשמ"ז: רבי חיים ב"ר משה פרידלנדר זצ"ל, המשגיח דיישיבת פוניבז' וישיבת הנגב, בעל שפתי חיים.
- תשס"ז: רבי אברהם ב"ר אהרן אטלס זצ"ל, אב"ד חיפה ור"י אור שמחה ועמק הלכה.
- תשע"ב: רבי יוסף שלום ב"ר אברהם אלישיב זצ"ל, בעל קובץ תשובות, הערות, שיעורי מרן הגרי"ש ועוד.
- תשע"ו: רבי משה מרדכי ב"ר מאיר הלוי חדש זצ"ל, ר"י אור אלחנן, בעל מראי מקומות.

יארצייט מרן הג"ר יוסף שלום ב"ר אברהם אלישיב

כולם אשמים חוץ ממני...

הגה"צ רבי דב יפה אמר בשם מרן הגרי"ש אלישיב: מי שאינו לומד מוסר עלול להיות לו בעיות בשלום בית! מכיון שהוא אינו יודע להאשים את עצמו, תמיד הוא חושב שאחרים אשמים - אשתו אשמה, השוויגער אשמה...

(עבודת הימים הנוראים להגר"ד יפה עמ' טו)

נשתדל לעבוד על מדותינו, ובכל עניין שקורה, לא נאשים את הזולת אלא נראה מה אנו יכולים לתקן ונזכה לחיות בלי טינה וכעסים

חד-ע"ה חד-ע"ה חד-ע"ה

מענה לשאלות ב'דף היומי בהלכה'
גם באמצעות הדואר האלקטרוני

ניתן להפנות לשאלות בסימן 'לב'
לכתובת daf5609000@gmail.com
והרבנים המשיבים ישתדלו לענות בהקדם לכל פונה

לתשומת לבכם: התמונות המוצגות כאן יש עליהם זכויות יוצרים ואין להשתמש בכל שימוש שהוא ללא היתר בכתב

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

דרשו | רח' הקבלן 45 ירושלים | 02-5609000 | לשאלות ופניות בכל נושא: dirshu@dirshu.co.il